

ENTREVISTA

Montserrat Abelló

Poeta i traductora

L.D. *Veure més de quaranta anys de la seva poesia en un llibre deu emocionar molt...*

MA. I tant! I no només per allò que el llibre conté, sinó perquè la presentació del volum ha quedat molt bé. M'agraden la portada, els dibuixos de la Roser Bru i el pròleg de l'Oriol Izquierdo, la consistència del llibre... Quant al contingut, han tingut cura de reproduir els pròlegs de les meves obres anteriors, hi he pogut incloure una petita tria de poemes que he traduït, i, a més, hi ha poemes que no havien estat publicats... Trobo que pot ser un molt bon llibre per regalar.

L.D. *Malgrat que li acaben de publicar tota la seva obra, suposo que té intenció de continuar escrivint...*

MA. *Al cor de les paraules* inclou una selecció de poemes inèdits aplegats sota el títol *Indicis d'altres moments*. No sé si ampliaré aquest poemari o en començaré d'altres, però el que tinc clar és que continuaré escrivint poesia.

L.D. *Si no pogués publicar cap llibre més, també continuaria escrivint?*

MA. Segur. Ho he dit moltes vegades. Escric perquè tinc una necessitat imperiosa d'expressar el que sento i aquesta necessitat es pot observar en tots els meus poemes.

L.D. *Quan va començar a escriure poesia?*

MA. Mentalment, des de sempre. Recordo que la meua mare m'explicava que quan era petita i aprenia una paraula nova, la recitava, la declamava. Sempre m'ha agradat el so de les paraules, la seva musicalitat.

L.D. *Va publicar el seu primer llibre quan tenia més de 40 anys. Per què tan tard?*

MA. No trobo que sigui gaire tard... Hi ha molts poetes homes que han començat a es-

CRISTINA CALDERER

criure a aquesta edat i ningú els ha fet aquest comentari. En canvi, sembla que si ets dona i publiques passada la quarantena, ja fas tard a tot. Quan era jove volia seguir els cànons i feia poemes amb rima que no m'agradava com quedaven. Fins que un dia em van entrar moltes ganes d'escriure tal com realment sentia les coses i vaig començar a fer-ho. Va ser Joan Oliver el que em va animar a publicar el que anava escrivint i fruit d'això va aparèixer *Vida diària*.

L.D. *Després d'aquest primer volum de poemes, va estar 18 anys sense publicar res més...*

MA. Quan un primer llibre és bastant reeixit, de vegades costa fer un segon llibre. Jo continuava escrivint, però també feia moltes altres coses: traduir, acabar la carrera, treballar fent classes d'anglès... Qui em va ajudar molt en aquell moment va ser el moviment feminista. Va ser l'època en què l'editorial La Sal em va reeditar, en part, *Vida diària*, juntament amb l'aplec de nous poemes *Paraules no dites*. De fet, no és que tingués intenció d'escriure una poesia volgudament feminista, però el que sí que és cert és que molts dels meus poemes ho eren perquè hi explicava les preocupacions que ens són comunes a la majoria de dones.

L.D. *Cada dia escriu poemes?*

MA. No, però el que sí que puc dir és que cada dia escric: tradueixo, faig un article, preparo un treball, escric versos... Sóc una mica desordenada: quan se m'acuden idees per a un poema, n'escric quatre ratlles a qualsevol banda i, tan ràpid que de vegades després no m'entenc la lletra. Més tard ho passo a l'ordinador i hi treballo fins que trobo que he aconseguit dir el que realment volia.

Passats uns dies, m'ho relleixo per analitzar el poema amb perspectiva i valorar si realment m'agrada o no. El que sí que és cert és que de poetes en som sempre: passem molta estona fent poemes, encara que només sigui mentalment, sobretot quan estem fent tasques que no demanen una gran activitat intel·lectual ni de concentració.

L.D. *Diria que la seva poesia és fruit de la inspiració o del treball?*

MA. En el meu cas, més aviat és fruit d'escriure el que portes a dins. Fer poesia respectant la mètrica i la rima és més fàcil, perquè és com si tinguessis el canemàs fet. Però a mi, seguir els cànons m'encotilla. Necessito ser jo mateixa quan escric. La musicalitat dels meus versos no es basa en la rima ni en la mètrica, sinó en el ritme intern de les paraules. Jugo amb el so de les paraules,

Paraules dites amb el cor

► Montserrat Abelló (Tarragona, 1918) continua dedicant-se a la poesia amb la mateixa força de sempre. Parlar amb ella, entrevistar-la, va ser un dels "petits plaers de la vida diària", com a ella li agrada de dir-ho, perquè a cada resposta hi abocava el mateix sentiment, la mateixa força i la mateixa sinceritat que posa sempre en els seus poemes.

De fet, suposo que es tracta de la força i la passió que sempre aboca en tot allò que fa. En esclatar la Guerra Civil, per exemple, es va presentar a les oposicions convocades per substituir els professors mobilitzats i hi va obtenir el primer lloc per exercir de professora d'anglès. Més tard, després d'exiliar-se amb el seu pare, primer a França i després a Anglaterra, va treballar amb grups estudiantils d'ajuda als refugiats. Finalment, després d'obtenir el títol Proficiency de la Universitat de Cambridge, es va dedicar a escriure i traduir

poesia i a reprendre la seva activitat com a professora de llengua anglesa.

Traduir ha estat una de les grans passions de la seva vida, juntament amb la d'escriure poesia. En totes dues, Montserrat Abelló ha intentat en tot moment ser sincera amb ella mateixa: primer, traduint poetes angleses per donar-les a conèixer en català i demostrar la qualitat de la poesia escrita per dones; i, després, creant un corpus poètic que a més de parlar de les petites coses de la vida diària i de l'amor, també és un crit contra l'opressió i contra la injustícia. Molts dels seus poemes són feministes, però aquesta no ha estat la seva intenció primera, que no ha estat una altra que la de parlar de la seva vida: d'allò que sent i també d'allò que l'angoixa.

Ara l'editorial Proa acaba de publicar *Al cor de les paraules*, que aplega l'obra poètica de Montserrat Abelló des del

1963 fins al 2002. El llibre conté, doncs, més de quaranta anys de poesia: un recorregut creatiu que va començar amb *Vida diària* (Joaquim Horta) i va continuar amb els títols: *Paraules no dites* (La Sal), *El blat del temps* (Columna), *Foc a les mans* (Columna), *L'arrel de l'aigua* (Edicions de la Guerra), *Són les màscares que m'emprovo* (Cafè Central) i *Dins l'esfera del temps* (Proa).

LES POETES ANGLESES PREFERIDES

Al cor de les paraules inclou, a més, una tria de poemes inèdits, *Indicis d'altres moments*, que pot ser considerada un nou llibre, i també una petita selecció de poemes d'altres autores que ningú com ella s'ha esforçat a donar a conèixer en català: Sylvia Plath, Margaret Atwood, Anne Sexton, Alice Walker, May Sarton...

A l'anglès, en canvi, ha traduït obres de Josep M. Xirinacs, Alexandre Cirici, Salvador Espriu i Mercè Rodoreda.

Encara avui continua traduint i escrivint poesia. Com diu en un dels seus poemes: "Estimo tant / la vida / que la faig meua / moltes vegades".

► ► ►